

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-106)

2018/19/2

Tárgynév:	Két- és többnyelvűség
Tárgykód:	BMA-ANYD-233
Tárgyfelelős neve:	Kissné Bartha Csilla Dr.
Tárgy követelménye:	Kollokvium (5)
Tárgy heti óraszám:	2/0/0

Oktatás célja:

A kurzus célja, hogy bevezesse a hallgatókat a két- és többnyelvűség kutatás világába, megismertesse annak különböző aspektusait és bemutassa a nyelvi változatosság rendkívül heterogén megjelenési formáit, módjait. A kurzus fókuszában emellett az oktatás és a nyelvek oktatásában betöltött szerepe áll (például: a cigány gyermekek oktatásának lehetőségei, a siket gyermekek bilingvális oktatása, stb.)

Tantárgy tartalma:

- A kétnyelvűség laikus megközelítései: Tévhitek — A frakcionális elképzelés — Hátrány-értelmezések
- Nyelvi sokszínűség -- többnyelvűség a világon: Eredete és kiterjedtsége — Problematikus fogalmak (nyelv, anyanyelv; nyelv vs beszéd vs jelnyelv)
- Tudománytörténeti vázlat: A bilingvizmus szűk és tág meghatározásai — A funkcionális megközelítés
- Társadalmi két- és többnyelvűség: De facto versus de jure két-/többnyelvűség — Hivatalos nyelv, nemzeti nyelv — A nyelvek támogatottságának fokozatai — A jelnyelvek jogi elismertségének változatai
- Közösségi kétnyelvűség: Típusok és modellek — A nyelvi kisebbségek típusai (őshonos vs bevándorolt kisebbségek) — Jelnyelvhasználó közösségek — A siketség orvosi/patológiai vs szociokulturális megközelítése — Tévhitek és cáfolatok
- A nyelvmegőrzés — nyelvcseré kontinuum: Társadalmi és nyelvi változások — Külső és belső faktorok — Tipológiai kísérletek -- Nyelvválasztás: Szintézelemzés — Nyelvválasztás mint beszédalkalmazkodás — Az etnográfiai/interakcionális szociolingvisztikai megközelítés
- A magyar nyelv kontaktusai: Nyelvi kisebbségek Magyarországon — Magyar kisebbségek a Kárpát-medencében — Bevándorolt magyar közösségek — A magyarországi siketek közössége
- A magyarországi cigány közösségek: Nyelvi csoportok — A cigány gyermekek szocializációs útjai — Nyelv és hátrányos helyzet összefüggései
- Egyéni kétnyelvűség: A kétnyelvű szocializáció családi modelljei — Az egyéni kétnyelvűség vizsgálati dimenziói — A félnyelvűség/kettős félnyelvűség (szemilingvizmus) fogalmáról — A kétnyelvű nyelvhasználat jellemzői:

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-I06)

2018/19/2

Tantárgy tartalma:

Interferencia — Kölcsönzés — Kódváltás — Egy, illetve kétnyelvű nyelvi mód

- Kétnyelvűség az iskolában: A kétnyelvű oktatás típusai — Oktatási programok kisebbségi tanulók számára — Oktatási programok többségi tanulók számára — Előnyök és hátrányok

- Siketség, kétnyelvűség, hozzáférés – oktatási válaszok: Jelnyelvek az oktatásban (nemzetközi példák) — Siketoktatás Magyarországon és külföldön – A kétnyelvű siketoktatás hatékony modelljei

- Kétnyelvűség a nyelvi emberi jogok tükrében: Nyelvpolitika és ideológia — Lingvicizmus — Nacionalizmus, integráció, asszimiláció

A nyelvek veszélyeztetettsége: Nyelvi imperializmus, globalizáció és a veszélyeztetett nyelvek – Veszélyeztetett jelnyelvek.

Számonkérési és értékelési rendszere:

A kurzus teljesítésének feltételei:

- az órarendszeres látogatása
- az órákra rövid gyakorlati feladatok teljesítése
- referátum egy adott témáról: egy magyar vagy idegen (főként angol) nyelvű tanulmány, ill. könyvfejezet alapján vagy egy idegen nyelvű tanulmány/részlet fordítása (ez érinti a többséget)

hallgatói prezentáció(projektoros bemutató) kisebb csoportokban egy, a kurzus tematikájához kapcsolódó, előzetesen egyeztetett témáról

Kötelező irodalom:

- Bartha Csilla 1999. A kétnyelvűség alapkérdései: beszélők és közösségek. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- Bartha, Csilla (szerk.) 2016. A többnyelvűség dimenziói: terek, kontextusok, kutatási távlatok. Általános Nyelvészeti Tanulmányok 28. Budapest, Akadémiai Kiadó. 372 p.
- Bartha Csilla (szerk.) (2007). Cigány nyelvek és közösségek a Kárpát-medencében. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- KONTRA MIKLÓS 2010. Hasznos nyelvészet. Fórum Kisebbségkutató Intézet. Somorja.

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-I06)

2018/19/2

Kötelező irodalom:

- Borbély Anna 2014. Kétnyelvűség. L'Harmattan Kiadó. Budapest.
- Gal, Susan 2018. A nyelv politikája - Nyelvi antropológiai tanulmányok. Nyitra, Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem.